

Ιωάννης Βελισσαρίου 1861 – 1913.



Έλληνας αξιωματικός του Πεζικού, ήρωας των Βαλκανικών Πολέμων. Θεωρείται ως μία από τις σπουδαιότερες στρατιωτικές φυσιογνωμίες της νεώτερης Ελλάδας. Ήταν γνωστός και με το προσωνύμιο «Μαύρος Καβαλλάρης», επειδή ήππευε ένα επιβλητικό μαύρο.

Ο Ιωάννης Βελισσαρίου γεννήθηκε στις 26 Νοεμβρίου 1861 στο Πλοέστι της Ρουμανίας, από Έλληνες γονείς που κατάγονταν από την Κύμη της Εύβοιας. Από νεαρή ηλικία άρχισε να διαβάζει βιβλία για την Ελληνική Επανάσταση και να εμπνέεται από τα επαναστατικά θούρια του Ρήγα Φεραίου, ενώ είχε μια έμφυτη κλίση στη γλωσσομάθεια.

Στα 16 του εγκαταλείπει τη Ρουμανία και φθάνει στην Αθήνα για να καταταγεί ως εθελοντής στον ελληνικό στρατό. Το όνειρό του να υπηρετήσει την πατρίδα παίρνει προσωρινά αναβολή, λόγω του νεαρού της ηλικίας του. Τότε αναγκάζεται να καταφύγει στην Αίγυπτο, όπου ζει η αδελφή της μητέρας του. Σπουδάζει για μία τριετία στο Γαλλικό Κολλέγιο και το 1880 επιστρέφει στην Αθήνα, όπου γίνεται δεκτός ως εθελοντής στον ελληνικό στρατό.

Μετά τη συμπλήρωση του απαραίτητου χρόνου υπηρεσίας εισέρχεται στη Σχολή Υπαξιωματικών και το 1887 αποφοιτά με τον βαθμό του Ανθυπολοχαγού Πεζικού. Μάχιμη εμπειρία αποκτά στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897. Ως διμοιρίτης σε ύψωμα στη διάβαση της Μελούνας πολεμά γενναία και δεν υποχωρεί, παρά μόνον όταν του στέλνουν

γραφτή διαταγή κι ενώ οι υπόλοιπες ελληνικές δυνάμεις έχουν εγκαταλείψει προ πολλού τις θέσεις τους.

Στη μάχη της Δερβέν-Φούρκας (σημερινό Καλαμάκι Φθιώτιδας) στις 7 Μαΐου 1897 ως διμοιρίτης του 3ου Λόχου του 5ου Συντάγματος καλύπτει την υποχώρηση των ελληνικών τμημάτων. Ο Τούρκος διοικητής εγκλωβίζεται και δεν μπορεί να προχωρήσει, νομίζοντας ότι έχει να κάνει με μονάδα επιπέδου ταξιαρχίας. Ο Βελισσαρίου λαμβάνει τα εύσημα από τον διάδοχο Κωνσταντίνο και τον επόμενο χρόνο προάγεται σε υπολοχαγό και το 1905 σε λοχαγό.

Στις εκλογές του 1899 θα είναι υποψήφιος βουλευτής Κύμης, αλλά θα ηττηθεί από τον λαϊκιστή αντίπαλό του, που ήταν αξιωματικός του Ιππικού. Το 1907 διορίζεται διοικητής της Αστυνομίας Σκοπέλου, ελλείψει αξιωματικών της Χωροφυλακής. Εκεί γνωρίζει τη σύζυγό του Χαρίκλεια, με την οποία αποκτά ένα γιο, ο οποίος θα πεθάνει σε ηλικία δύο ετών. Το 1909 συμμετέχει στο στρατιωτικό κίνημα στου Γουδή, ενώ υπηρετεί ως φρούραρχος στο ομώνυμο στρατόπεδο.

Με την έκρηξη του Α' Βαλκανικού Πολέμου, ο ταγματάρχης, πλέον, Ιωάννης Βελισσαρίου τοποθετείται διοικητής του 3ου Τάγματος του 4ου Συντάγματος Πεζικού. Στη Μάχη του Σαρανταπόρου (9 Οκτωβρίου 1912) προωθείται γρήγορα με το τάγμα του και βρίσκεται στα μετόπισθεν του εχθρού, σπέρνοντας τον πανικό και συμβάλλοντας στη γενική υποχώρηση των Οθωμανικών δυνάμεων. Κατά τη διάρκεια της μάχης ήλθε σε οξεία αντιπαράθεση με τον διοικητή του Συνταγματάρχη Παπακυριαζή, με τον οποίο είχε συγγενική σχέση και ζήτησε μετάθεση σε άλλη μάχιμη μονάδα.

Το αίτημά του έγινε δεκτό από τον επιτελάρχη Βίκτωρα Δούσμανη και τοποθετήθηκε διοικητής του 9ου Τάγματος του 1/38 Συντάγματος Ευζώνων της 6ης Μεραρχίας Πεζικού. Η μονάδα του μεταφέρθηκε στο μέτωπο της Ηπείρου και πήρε μέρος στην πολιορκία των Ιωαννίνων. Στις 7 Ιανουαρίου 1913 ο ελληνικός στρατός επιτέθηκε κατά των οθωμανικών οχυρώσεων στο Μπιζάνι, που δεσπόζει της πόλης των Ιωαννίνων. Αν έπεφτε το Μπιζάνι, αυτόματα τα Γιάννινα θα περιέρχονταν στην ελληνική πλευρά.

Ο Βελισσαρίου προέλασε με το τάγμα του κι αφού υπερκέρασε το Μπιζάνι βρέθηκε να απειλεί τα Ιωάννινα. Για κακή του τύχη, ένα βόλι τον πέτυχε στο πόδι. Αυτός, όμως, συνέχισε απτόητος, αλλά η αιμάσ-

σουσα πληγή του γρήγορα τον κατέβαλε. Όπως έγραψε στα απομνημονεύματά του ο στρατηγός Θεόδωρος Πάγκαλος, που ήταν επιτελής στην 6η Μεραρχία, αν δεν τραυματιζόταν ο Βελισσαρίου και συνέχιζε την καταδίωξη θα έπεφταν τα οχυρά του Μπιζανίου και θα καταλάμβανε την πόλη των Ιωαννίνων κατά την επίθεση της 7ης Ιανουαρίου 1913.

Ένα μήνα αργότερα άρχισε η δεύτερη επίθεση κατά των Ιωαννίνων από τον ελληνικό στρατό. Στις 19 Φεβρουαρίου 1913 τα ευζωνικά τάγματα των Βελισσαρίου και του Γεωργίου Ιατρίδη διείσδυσαν γρήγορα από τα βόρεια και κατόρθωσαν να αποκόψουν τη μοναδική οδό διαφυγής των εχθρικών δυνάμεων και να καταλάβουν το χωρίο Άγιος Ιωάννης, μεταξύ Μπιζανίου και Ιωαννίνων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, η Οθωμανική διοίκηση των Ιωαννίνων να μη μπορεί να επικοινωνεί με τους ταμπουρωμένους στα οχυρά του Μπιζανίου μαχητές, προκαλώντας μεγάλο πανικό στους αμυνόμενους.



Γύρω στις 11 το βράδυ ο Βελισσαρίου διέκρινε δύο μεγάλους φανούς και μια ομάδα ανθρώπων να τους ακολουθεί. Ήταν ο επίσκοπος Δωδώνης μαζί με δύο Τούρκους αξιωματικούς, που μετέφεραν την επιστολή παραδόσεως της πόλης του Εσάτ Πασά προς την ελληνική πλευρά. Ο Βελισσαρίου συνόδευσε προσωπικά την τουρκική αντιπροσωπεία στο ελληνικό στρατηγείο. Ο στρατηλάτης Διάδοχος Κωνσταντίνος τον ασπά-

σθηκε και του είπε: «Βελισσαρίου, είσαι άξιος ραπίσματος, αλλά και φίληματος. Εγώ αρκούμαι εις το φίλημα». Έκτοτε, ο Βελισσαρίου έγινε θρύλος.

Ο Ιωάννης Βελισσαρίου πήρε μέρος και στις πολεμικές επιχειρήσεις του Β' Βαλκανικού Πολέμου. Πολέμησε τους Βουλγάρους στη Μάχη του Κιλκίς-Λαχανά (19 Ιουνίου 1913), όπου κατέλαβε εξ εφόδου ένα κρίσιμο λόφο για την έκβαση της μάχης. Συνέχισε να καταδιώκει τους Βουλγάρους μέχρις ότου με τη μονάδα του βρέθηκε στα στενά της Κρέσνας στις 7 Ιουλίου 1913. Τις επόμενες μέρες ο ελληνικός στρατός συνέχισε την προέλασή του μέσα στο βουλγαρικό έδαφος. Στην περιοχή της Άνω Τζουμαγιάς (σημερινό Μπλαγκόεβγκραντ) συνήφθησαν μερικές από τις φονικότερες μάχες, αφού οι Βούλγαροι αγωνίστηκαν «υπέρ βωμών και εστιών».



Ο Ιωάννης Βελισσαρίου στην Κρέσνα

Ο Βελισσαρίου με τους ευζώνους του μάχεται στο ύψωμα 1378, που συχνά αλλάζει χέρια. Σε ευθεία γραμμή απέχει 20 χιλιόμετρα από τη Σόφια. Οι απώλειες και για τους δύο εμπόλεμους είναι τρομακτικές. Στρατιωτικοί εμπειρογνώμονες τη θεωρούν ως την πιο σκληρή και αιματηρή μάχη των Βαλκανικών Πολέμων.

Στις 12 Ιουλίου 1912, ο Βελισσαρίου μάχεται όρθιος, προσπαθώντας να εμπυχώσει τους στρατιώτες του.



Στην πιο κρίσιμη στιγμή της μάχης (και αφού προηγουμένως είχε πολεμήσει με πέτρες και βράχους τους Βουλγάρους, λόγω έλλειψης πυρομαχικών) ο Βελισσαρίου σηκώθηκε όρθιος και κραδαινοντας το περιστροφό του φώναξε ώστε να ακουστεί από όλους: «Όποιος θέλει την νίκη ή αλλιώς τον θάνατο ας με ακολουθήσει» και πρώτος άρχισε να τρέχει προς τον εχθρό. Πίσω του, συνεπαρμένοι από τον ηρωισμό του διοικητή τους, όρμησαν οι εύζωνοί του. Το θεριστικό πυρ των εχθρικών πολυβόλων προκάλεσε μεγάλες απώλειες στο τάγμα, το οποίο όμως συνέχιζε να πολεμά.

Μια βουλγαρική οβίδα τον ρίχνει κάτω σοβαρά τραυματία.

Στό όρεινό χειρουργείο αφήνει τήν τελευταία του πνοή ο λαμπρός ταγματάρχης. Τρείς μέρες αργότερα ή ελληνική σημαία ανεμίζει στο ύψωμα 1.378. Η νικημένη Βουλγαρία υπογράφει άνακωχή μέ τήν Έλλάδα. Οί άπαράμιλλοι άγώνες του δικαιώνονται.

Πριν «φύγει» είχε το θάρρος και τη δύναμη να ρωτήσει: «Πώς πάνε τα παιδιά πάνω;» Μείνετε ήσυχος», απαντά ο γιατρός, «θα σας εκδικηθούν εκείνοι». «Ω, το πιστεύω θα νικήσετε, θα φθάσετε στη Σόφια. Τι κρίμα να μην είμαι και εγώ κοντά σας όπως και στα Γιάννενα!». Ξεψύχησε με τις λέξεις: «Και όπως είπαμε παιδιά μου. Στη Σόφια, στην Πόλη!» Την επομένη θάφτηκε δίπλα από τον τάφο του Γεωργίου Κολοκο-

τρώνη, εγγονού του Γέρου του Μοριά, που είχε πέσει κι αυτός ηρωικά μια μέρα νωρίτερα.

Όταν ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος πληροφορήθηκε το θάνατό του λέγεται ότι είπε: «Ήταν επόμενο. Τέτοιοι ήρωες δε ζουν πολύ». Στο συλλυπητήριο τηλεγράφημα που συνέταξε και απέστειλε προς τη σύζυγό του Χαρίκλεια έγραφε τα εξής: «Χαιρετίζω τον Έρωα των Ηρώων».

Εις την άξενον πλαγιά του Ογνιάρ Μαχαλά, ευρίσκονται οι τάφοι του Κολοκοτρώνη, Βελισσαρίου, Μανωλίδη και των άλλων πεσόντων αξιωματικών και οπλιτών του.

Το 1^ον σύνταγμα ευζώνων έγραψε με το αίμα του μιαν από τας ωραιότερες σελίδες της πολεμικής ιστορίας του Έθνους, αντάξια του Μαραθώνα, των Θερμοπυλών και του Μεσολογγίου».

Αιωνία η μνήμη του Βελισσαρίου και των Συντρόφων του.



Φωτογραφία του Αντιστρατήγου ε.α. Χαράλαμπου Τζιγκουνάκη.

“ Στην περιοχή αυτή (φωτογραφίας), στην σημερινή Μπλαγκοεβαρντ Βουλγαρίας (ελληνική ονομασία Άνω Τζουμαγιά - πλαγιά του Ογνιάρ Μαχαλά) της Βουλγαρίας, παραμένει θαμμένος ο ήρωας Βελισσαρίου και οι άλλοι σύντροφοί του περιμένοντας για 106 χρόνια την Πατρίδα μας να κάνει το αυτονόητον.

Ίσως για τους πολλούς να μη λείπει τίποτα το όνομα. Δείγμα και αυτό των καιρών και της έλλειψης εθνικής παιδείας που παρατηρείται γενικότερα.

Όταν ένας λαός δεν τιμά ούτε αυτούς που έδωσαν τη ζωή τους για την πατρίδα δεν έχουμε πολλές ελπίδες σαν έθνος. ”

Ελπίζουμε το παράδειγμα του ήρωα Βελισαρίου να μας αφιπνήσει ως άτομα και ως έθνος. Αμήν.

Πηγές:

- α. <http://roykoymoykoy.blogspot.gr>.
- β. <http://www.sansimera.gr>
- γ. www.onalert.gr/enoples-dynameis.